

תיקוני עירובין

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 311
שבט תשפ"ב

שבמדרכה, ואין את הפסול של אתי אוריא. אלא שאז נוצר בחלק הנותר בכביש יחד עם מדרכה אחת שיש יותר מ"אמות" ובשביל כך הם הוסיפו להעמיד פח אשפה על המדרכה, להאריך את העומד ולצמצם את הפירצה. אך אמרנו להם שיקשרו את הפת, ולא רק ינחו, כי יש אנשים שמפריע להם פח במדרכה ויזיזו אותו. וכך הם עשו. [ובצד השני של הרחוב, היה להם מזל טוב שהוא היה רחוב ללא מוצא, והיה סגור ברובו, רק היו צריכים להוסיף בו דבר קטן]. שוב הם שלחו תמונה, ובדקנו את התיקון החדש, וקיבלו את האישור שעד כמה שניתן להתרשם נראה שעשו כדן וזה כשר.

במקרה זה אנו רואים את המורכבות של פתרון אחד בעשיית עירובים עצמאיים בימי שיש, כמה הלכות צריך לחשב על כל צורה. המוקד מתאמץ לתת מענה כפי האפשר למגוון מקרים מידי שבוע, ויתן ה' שנזכה תמיד לסייע ולהדריך כהלכה, וגם הציבור יתחזק יותר וידאג להרבות את המקומות הכשרים יותר ויותר.

פריקט עריכת מפות לעירובים ללא תשלום

בשורה משמחת התקבלה בשבועות אלו בכמה קהילות, עם הוצאת מפה של העירוב השכונתי, הנוגע לכל משפחה בקהילה ובשכונה, לדעת לשמור על קדושת השבת בזהירות מטלטול מחוץ לעירוב. כחלק מהפעילות המגוונת של מוקד העירוב, לתת לציבור מידע נכון על כשרות העירובים וגבולותיהם, וכיצד מורים פוסקי ההוראה לנהוג בכל מקרה ובכל הלכה, פתחנו בשנה האחרונה מחלקה מיוחדת לתת מענה לקהילות ולשכונות החרדיות, בהוצאת מפה מעודכנת של העירוב השכונתי, כדי שאנשים ישימו לב לא לצאת מגבול העירוב עם חפצים התברר שברוב המשפחות לא יודעים כלל איפה נגמר העירוב, ולא יתכן שהולכים לטייל בשבת ולא יודעים היכן צריך לעצור.

אחד מרבני השכונות סיפר שהוא דרש בבית הכנסת על החשיבות של העירוב השכונתי, ובסוף הדברים שאל את השומעים מי מהם סומך על העירוב, וכמעט כולם אמרו שהם מטלטלים. לאחר מכן שאל מי יודע עד היכן מגיע העירוב, איפה הוא מסתיים, ורק אחד אמר שהוא יודע בערך. אמר להם הרב שלא יתכן שלא להיכשל בצורה כזו. הולכים לטייל בגינה שבסוף השכונה, ויש חלק מהשבילים מחוץ לעירוב, או שהולכים לרחובות מסויימים שהם מחוץ לעירוב הפנימי, ולא שמים לב. זה לא נקרא "שמירת השבת". כל אחד צריך לדעת מה מותר ועד היכן מותר. אלא שבאמת ברוב השכונות אין ידיעה לסתם תושב מצוי, מי האחראי ואינו יודע אפילו איפה אפשר לברר, הוא רק יודע ש"העירוב שלנו מהודר" [כך נוח לכל אדם לחשוב על השכונה שלהן]. לכן יש תועלת מיוחדת מאוד בהוצאת המפה, ותלייתה במקום בולט בבתי הכנסת שבשכונה, כדי שהציבור ידע את הגבולות, וידע לברר בכל מקרה של דבר חריג.

בשבועות אלו עוצבו והודפסו מפות עירוב לשכונות "סנהדריה" פאג, ו"רמת אשכול" [מהדורה שניה], וכן מפה חדשה לעירוב שבשכונת "ארוי הבירה" בירושלים. וכן לשכונת "קרית יובל" בירושלים, וכן לשכונות מרכז העיר נתניה [אזור רחובות שפירא עד לחן]. ויש עוד כמה מקומות שהמפה נמצאת בשלבי עריכה.

כמובן שיש הבדלים בדרגות העירובים, והשתדלנו לציין בתימצות קצר את הדברים העיקריים על גבי המפה, שמי שמבין

עשיית עירוב ע"י מכוניות באמצע רחוב בעיר חילונית

ביום שיש האחרון היו כמה דברים מיוחדים במענה ההלכתי המגוון של מוקד העירוב, שמשמש מקור מידע וסיוע לכל הארץ בס"ד. אחת מהשאלות המעניינות הגיעה מעיר חילונית בדרום הארץ, שידוע לנו שצריך לומר לאנשים שלא יטלטלו שם, כי העירוב שנעשה שם בעייתי מאוד גם ביחס לעירובי הרבנות בערים אחרות, ק"ו למשפחות טובות שאינן משתמשות בכשרות רבנות בלבד.

המשפחה שהגיעה ביום שיש שרכה שני בתים משני צידי הכביש, והתקשרו לברר האם יכולים לסמוך לטלטל, וכששמעו את המצב לא הרימו ידיים, אלא חיפשו דרך לעשות עירוב על הרחוב. הם העלו רעיונות מגוונים, ובסוף החליטו לעשות עם המכוניות, אך כמובן אי אפשר לחסום רחוב למשך כל השבת, אלא יעמידו כמה מכוניות באופן שיהיה ביניהם רווח פחות מ"אמות".

לא כל פתח פחות מ"אמות מותר

אמר להם המשיב שני דברים, א' במכוניות יש בעיה שיש מקומות שהרכב גבוה ג' טפחים במיוחד במכוניות החדשות, ובזה הפתרון להוסיף אבנים וחפצים מתחת לשפת הרכב. וכך הם עשו. ב' לא מספיק שהרווח פחות מ"אמות, אלא צריך לסגור את הרוב שיועיל מדין עומד מרובה על הפרוץ, אבל אם אין עומד מרובה באותו צד, לא יעזור שהרווח קטן, ואפילו ג' או ד' טפחים יכול להיות פסול [אם לא מדין פסי חצר, לפי הכללים של פסים]. וזה דבר שרבים טועים בו, להתיר פחות מ"אמות ללא חישוב העומד מרובה כנגדו בקו ישר. גם בזה הם קיבלו את ההוראה, ומצאו פתרון שכותל החצר של הבית ישמש עומד מרובה, אלא שעדיין הרחוב רחב הרבה יותר מ"אמות ולא מועיל שיש גדר יותר ממנו, לכן צריך גם את המכוניות שימשיכו את העומד ויצמצמו את המרחק, ואז צריך להעמיד את המכוניות בקו שווה עם כותל החצר,

מכיון שהנושאים האלו מורכבים מאוד, בדרך כלל אי אפשר לתת מענה ללא שיבוש מומחה שבקי בדינים אלו ויראה את המצב. אבל כיון שלא היתה אפשרות כזאת, ואי אפשר להשאיר יהודים טובים בלי מענה, השתמשנו בפתרון של שליחת תמונות שע"ז נעקוב ונבדוק עד כמה שאפשר, וניתן להם את ההוראות הנכונות בס"ד. כשהגיעו התמונות ראינו שיש בעיה בצורה שעשו, הם חנו עם שני רכבים בשפת המדרכה שבשני צידי הכביש, וסתמו

תחת המכונית, והמכונית בקו שווה עם הגדר של החצר, והחלק שנשאר פתוח בכביש הוא פחות מ"אמות. כמו כן יש שתי מדרכות שגם הם נשארו פתוחות, וגם בהם יש פחות מ"אמות. כי אמנם יש עומד יותר מהפרוץ, וגם הרווח בין המכוניות הוא רק כארבעה מטרים, אבל יש דין אתי אוריא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה", כלומר הרכב מתבטל מלהחשב סוגר, כי יש פירצה רחבה יותר מימינו ומשמאלו, כגון אצל הרכב רחב פחות משני מטרים, ומצד אחד המדרכה רחבה שני מטרים, ומצד שני הכביש פתוח שני מטרים, יוצא שהמכונית אינה חשובה לסתום, וממילא נחשב פירצה גדולה על כל המדרכה והכביש.

[אמנם אם המכונית היתה בתוך העירוב, היה מקום לדון שבכותל ארוך ד' אמות כלפי תוך העירוב, אין בו אתי אוריא, כמו במבוי שחילקו בפס ד' אמות. אבל כאן המכוניות עמדו מחוץ לשטח העירוב, והגב האחורי שלהם היה המחיצה. משום שבחלק הקדמי אין גובה י' טפחים ברצף, ולהעמיד רכב לרוחב הכביש זה יהיה מוזר מדי].

בעקבות ההוראה וביאור הדין, הפתרון היה להעמיד את שתי המכוניות בצד אחד ברצף, שאז יש ארבע מטרים סגורים, והם יותר מהפרוץ

את המשמעות של הפרטים ההלכתיים, וכל לדעת את דרגת ההידור שעשו באותה שכונה, ובמיוחד בשתיים משכונות אלו, שיש בהם הרבה חילונים ואין אפשרות לשכור מהם באופן פרטי, וגם השכירות מחברת החשמל [לשיטות שהיא מועילה]. אינה פוטר את הבעיה במקומות אלו, כיון שיש הרבה בנינים חדשים שנבנו לאחר השכירות ועליהם לכי"ע השכירות שנעשתה אינה מועילה, ובמקומות אלו לא כל טלטול מותר, אלא רק דברים שנכללים

בהגדרה "כלים ששבתו בחצר", אמנם רבים אינם יודעים את חומרת הדברים, ומתוך זה סומכים שכנראה יש איזה משהו שהעירוב העירוני סומך עליו. על כן צוין על המפה את דרגת עירוב, שאין בו שכירות פרטית וההיתר מיועד לכלים ששבתו בחצר, וניתן לקבל מאמר מפורט במערכת.

שכונות נוספות שמעוניינות בעריכת מפה צבעונית ומעוצבת,

יכולים לקבל שירות זה ללא עלות.

ניתן לפנות בטל' 0548483320

ברכת השבת

בכל שכונה צריכים שהציבור ידווח על דירת גוי ומומר

נושא השכירות מהגויים ומומרים בזמנינו, הוא נושא קשה מאוד בזמנינו, מאז שנת תש"א שהגבילו את סמכות המשטרה והצבא מלהיכנס לבתי התושבים ללא צו בית משפט, והורה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שבבטלה האפשרות לשכור מהמשטרה ומהממשלה, וצריך לשכור באופן פרטי מכל דירה כזו, נהיתה בעיה קשה להגיע לעירוב כשר, והאחראים בשכונות הטובות נדרשים להשקיע לפעמים מאמץ גדול ומפרך כדי לפתור בעיות אלו, ולפעמים משקיעים כמה שעות בשביל להצליח לשכנע אדם אחד להשכיר את רשותו.

בתקופה האחרונה הגיעה התעוררות בכמה שכונות, לחזק את הכשרות של העירובים בנושא זה, ומבקשים מהציבור לברר שוב בסביבת מגורם שאין בתוך העירוב דירה של מחללי שבת, או יחידת דיור של עובדים זרים או נערים שירדו מהדרך, ולהודיע לאחראי על מנת שיוכל לעשות שכירות לפי הצורך. חשוב לציין את השותפות של כל אחד מהציבור בנושא זה, כי אין אפשרות לאחראי לדעת על זיירים חדשים שבאים לכל השכונה, ופעמים רבות אפילו השכנים באותו בנין לא יודעים על זייר חדש בבנין שלהם ביחידת דיור שבחצר. לכן הענין מוטל על כל אחד, שיהיה עירני לסביבתו שישכרו מהגויים והמומרים, ולפחות ישידעו לאחראי שיטפל בנושא.

כשרואה עובדים זרים מפטפטים ביום א' הושב על שבת

בשבוע האחרון סיפר לנו ת"ח אחד מבני ברק, שמתעניין מאוד בהלכות שמופיעות בעלונים של העירובים, וגם למד במסגרת השיעורים של העירובין למעשה שע"י מוקד העירוב, יום אחד הוא עבר ברחוב בשכונה שלו, וראה שלשה עובדים זרים שיושבים יחד באחת החצרות. מן הסתם זה דבר שלא מעורר תשומת לב מיוחדת, אבל בגלל שהוא למד הלכות עירובין וזה מעסיק אותו, עלה בדעתו שיתכן שהם פוסלים את העירוב, כי אם היה אחד היה מסתבר שהוא גר עם הזקן ואין לו יחידה בפני עצמה, אבל כיון שיש שלש עובדים יחד, מסתבר שיש להם יחידת דיור נפרדת שאז גרים כמה יחד. הוא בירר וגילה שבאמת יש להם שם חדר פרטי, פנה לאחראי על השכונה, והאחראי אמר שיברר את הענין. בשבת הוא פגש את האחראי, ושאל אותו מה היה בסופו של דבר, והאחראי השיב, שכרנו מהם. הת"ח הנ"ל שמח מאוד שזכה להיות שותף בהכשרת העירוב, והתקשר למוקד העירוב לספר איך התגלגלו הדברים, בזכות שימת לב ועירנות מיוחדת, שבאה לו רק מתוך הלימוד של מגרת שיעורי העירובין, שע"י כשהוא רואה גוי הוא חושב מה עם העירוב, גם כשזה ביום ראשון בשבוע.

בקשת עיצות וסיפורים מאנשים שעשו שכירות מגויים ומומרים
גם בנושא זה, יש הרבה פתרונות שלומדים מתוך הנסיון, והאחראים שעסקו בעשייתם רכשו הרבה פרקטיקה בנושאים הנדרשים כדי להצליח במשימה, בצורת דיבור, סיבת הבקשה, מה להסביר ומה להעלים, ואם לא מצליח פתרון אחד איך לעבור לסוג פתרון אחר [הנחת חפץ לשמירה], ועוד מגוון עצות.

פעמים רבות מתקשרים אברכים וגם אחראים לשאול עצות איך לגשת לאדם, מה להסביר לו, מה לא להסביר לו, ואנו בטוחים שיש הרבה שיכולים להחכים אותנו הרבה בנושא זה. לכן במיוחד כעת שיש התעוררות לנושא, אנו רוצים לאסוף הרבה דברים מגוונים ויצירתיים לקובץ אחד, שישמשו בעז"ה את כלל הציבור, ללמוד ולהחכים, לפלפל ולדון.

פרויקט "אוגר רשותך" בעניני שכירות רשות

נבקש בזאת מכל מי שעסק בנושא מתוך ידיעת ההלכות, שיפנה קצת מזמנו ויכתוב לנו את העצות והפתרונות שיש לדעתו, ובעז"ה אנו נפרסם בקרוב לתועלת הרבים. ואין צורך להאריך בגודל הזכות בכתובת הדברים הרבים.

נא להשתדל שהדברים יהיו בסגנון שראוי להדפיסם לכלל הציבור, כי לא נוסף עליהם עריכה בשלב זה. אין המערכת מחויבת להכניס כל מאמר.

נא להזדרז לשלוח עד י"ד אדר א', פורים קטן

לכתובת מייל המיועדת לכך A83320@GMAIL.COM

"איש לרעהו יאמר חזק, בחכמה ובתבונה ובעצה"

סיוורים בשטח שהתקיימו בימים אלו לקבוצות שונות

בשבוע זה התקיימו סיוורים בשטח בקווי עירוב, לציבור מגוון מכמה מקומות, על מנת ללמד את הלכות עירובין בצורה מוחשית וטובה. קבוצה אחת היתה של נערים מהעיר רחווה, שאינם במסגרת ישיבתית, אלא אוספים אותם שלוחים של חב"ד, ומלמדים אותם לימוד הלכה שיהיה להם יותר קל מלימוד הגמרא. לאחרונה הם התייעצו עם מוקד העירוב כיצד להכניס להם את נושא העירובין, ומסרנו להם חוברת קצרה וקלה שכוללת את רוב הנושאים העיקריים שעליהם מתבססים העירובים בזמנינו, ויחד עם הלימוד הזה הם באו לראות את הדברים בשטח, כדי להבינם. הסיוור התקיים במשך כשעה וחצי, וכולם התפלאו מהידיעות החדשות שנגלו להם. סיוור נוסף נערך לשתי קבוצות של אברכים מהשיעורים המתקיימים כעת בשיעורי העירובין למעשה בירושלים, לאחר שהגיעו לחצי מהמחזור, ניגשנו לשטח לראות ולבחון עירוב של שכונה, ולראות כמה השקיעו מחשבה בעשייתו, כדי שלא יהיה בו שום חשש הלכתי. וכן לעמוד על הבעיות המתחדשות, ולראות במה צריך להשקיע באחזקת העירוב.

סיוור לאברכים בלימוד הלכות עירובין בשטח

אחד מהמקומות הגענו לפירצה גדולה יחסית, שהיתה בה גדר מבוזל חזקה וטובה, אבל בעקבות עבודות הרכבת שנערכו ברחוב, נשבר קטע גדול מהגדר, והיה נראה לאברכים כאילו האחראי לא ראה את התקלה הזו. אבל באמת האחראי ראה אותה ובדק אותה, אך דחה את התיקון שלה, כיון שסובר שהיא אינה פוסלת את העירוב. האברכים ששמעו את הדברים הבינו ושאלו שכנראה הוא סומך על דין עומד מרובה על הפרוץ. נכון, אמרנו. אבל הם שאלו שנראה שזה יותר מ"אמות, ואז לא עוזר שהעומד מרובה על הפרוץ. הוצאנו מד מטר, ומדדנו יחד, וראינו שהפירצה היא רק 4.75 מטר. כלומר שהיא פחות מ"אמות גם לשיעור רח"ג, משום שלשיעור רח"ג הטפח הוא 8 ס"מ, והאמה היא 48 ס"מ, ו"אמות הם 4.80 מטר. וא"כ הפירצה מותרת בעומד מרובה פחות מ"אמות.

אלא שהשיעור הזה אינו מדויק, שכדוע מבוזר בגמי שיש טפח שחוק ויש טפח עצב, [שמודדים אותו עם ארבע אצבעות צפופות ולא מרווחות]. ומסקנת הסוגיא (עירובין דף ג:) שצריך בכל מקרה לחשב לחומרא, גם במדידות של דינים דרבנן. ובשיעור רח"ג יש ספק מהו העצב, ונוטים יותר לומר שהוא פחות מ"אמות, ולפ"ז יורד סנטימטר לכל אמה, שהם 10 ס"מ ל"אמות, וא"כ אין להתיר פירצה הנ"ל, כי היא יותר מ"אמות כמו כן יש את השיעור החדש בדעת רח"ג, שלפיו השיעור האמיתי קטן יותר, ו"אמות הם 4.55 מטר בלבד. לכן למעשה חשוב לתקן את הפירצה הנ"ל, ולפחות לצמצם אותה.

הודעה חשובה

לכל האברכים היקרים שלמדו באחד מהמחזורים של שיעורי העירובין למעשה, הננו מתכבדים להזמין אתכם לטול חלק בתכנית החדשה לשבועות הקרובים, על מנת לזכות את הרבים למשך כל שנת תשפ"ב ואולי יותר. לקראת התכנית, ייערך כינוס מרכזי להסבר פרטי התכנית השתתפות של כל אחד חשובה לנו

נא להירשם מראש, כדי שנדע להיערך בהתאם. פרטים בגליון הבא

לשיעורי הדרכה דיגיטליים - מכון הלכה למעשה - A532534735@GMAIL.COM